ZASADY KACZELNE USTROJU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Opracowano na podstawie:
Ugoda Okrągłego Stołu, Biuletyn Informacyjny/Polska Kronika/ Warszawa 2012
Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
Ustawa o Trybunale Konstytucyjnym

INFORMACJE OGÓLNE

- Są to normy prawne zawarte w Konstytucji, których szczególna doniosłość charakteryzuje się w trzy sposoby:
  - z norm tych wynikają inne normy
  - określają cechy danej instytucji
  - wyrażają podstawowe wartości konstytucyjne, umieszane w orzecznictwie i literaturze
- obejmują swoim zakresem rozdział I Konstytucji
  - I
  - II
  - XII
  - rozdziały chronione w Konstytucji
- tworzą forzsamość konstytucyjną państwa
- ustanawiają funkcje, typy władzy
- wskazują do kogo należy władza w państwie, wskazują suwerena
- określają pieszczyczne materialną (treść)
- określają pieszczyczne formalną (sposób)
- z podstawowych zasad - nie jest to katalog zamknięty
  - 1. ZASADA SUWERENNOŚCI NARODU
  - 2. ZASADA NIEPODLEGŁOŚCI I SUWERENNOŚCI PAŃSTWA
  - 3. ZASADA DEMOKRATYCZNEGO PAŃSTWA PRAWNEGO
  - 4. ZASADA SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO
  - 5. ZASADA PODZIAŁU WŁADZ
  - 6. ZASADA SPOŁECZNEJ I GOSPODARKI RYNKOWEJ
  - 7. ZASADA PRZYRODZONEJ I GODNOŚCI CZŁOWIEKA

1. ZASADA SUWERENNOŚCI NARODU

- Art. 4 Konstytucji
  - 1. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu.
  - 2. Naród sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio.
  - demokracja bezpośrednia
    - decyzje sprawowane przez ogół wyborców bez wyłaniających organów
  - demokracja pośrednia
    - decyzje wanrdz podejmowane są przez organ przedstawicielski: w parlament. Jest to forma demokracji pośredniej ale ma wpływ na nie możliwość zabierania narodu w tym samym miejscu, o tym samym czasie.
    - demokracja przedstawicielska
      - demokracja pośrednia jest podejmowane decyzji przez organ z wyboru
        - Art 13 Konstytucji
          - 1. Rzeczypospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania partyjnych ugrupowań politycznie zmierzają do ustalenia i stanowienia i kierowania obywatelskiego w celu wpływania na kształtowanie polityki państwa.
          - 2. Partyjne ugrupowania polityczne są pierwszą, jest pierwszą.
        - Art 11 Konstytucji
          - Rzeczypospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych organizacji społeczno-zawodowych rolników, stowarzyszeń, ruchów obywatelskich, innych dobrowolnych zrzeszeń oraz fundacji.
        - Art 11 Konstytucji
          - Zakazane jest istnienie partii politycznych i innych organizacji obywatelskich są wsecch przeciwstawiających się demokratycznym zasadom ustroju państwa, a w szczególności, które w swych programach lub działalności zakładają lub dopuszczają stosowanie przemocy, nienawiści rasowej, narodowościowej lub religijnej, ograniczenia wolności osobistych, ograniczenia dostępu do władzy na podstawie innej zasady niż demokratyczna, naruszenie ustroju lub zakrzewienie.
  - NARÓD ??
    - obywatele RP
      - kowerenem na jest jednostka
      - kowerenem na jest partia
      - kowerenem na jest kasta
    - brak precyzyjnej definicji
  - ODBIE przed sądem
  - DEMOKRACJA ATENSKA
  - przyjęcie obywatela
  - referendum

2. ZASADA NIEPODLEGŁOŚCI I SUWERENNOŚCI PAŃSTWA

- na szczyt ziszkcie w preambule
- zasada suwerenności państwa ma dla bezpieczeństwa i polityki zagranicznej i międzynarodowej
- suwerenność oznacza samostanowienie narodu i państwa i nieingerencję w sprawach
- wejście do Unii Europejskiej nie oznacza przekreślenia suwerenności międzynarodowej Państwa Polskiego, ogranicza ją przynosząc efekt kompensacyjny
  - PRL
- Art 5 Konstytucji
  - Rzeczypospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium,zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli,strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.
- Art 26 Konstytucji
  - 1. Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej służą ochronie niepodległości i całości niepodzielności jego terytorium oraz zapewnienia bezpieczeństwa i nienaruszalnościdego granic.
  - 2. Siły Zbrojne zachowują bezstronność w sprawach politycznych oraz podlegają pywnej i demokratycznej kontroli.
- Art 45 Konstytucji
  - 1. Obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona Ojczyzny.
  - 2. Zakres obowiązku służby wojskowej określa ustawa.
  - 3. Nikt nie może być zmuszony do służby wojskowej, jeżeli zasady moralne nie pozwalają na odbywanie służby wojskowej, może być obowiązany do służby zastępczej na zasadach określonych w ustawie.
- Art 126 Konstytucji
  - 1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jest najwyższym przedstawicielem Rzeczypospolitej Polskiej i gwarantem ciągłości władzy państwowej.
  - 2. Prezydent Rzeczypospolitej czuwa nad przestrzeganiem Konstytucji, stoi na straży suwerenności i bezpieczeństwa państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium.
  - 3. Prezydent Rzeczypospolitej wykonuje swoje zadania w zakresie i na zasadach określonych w Konstytucji i ustawach
- Art 90 Konstytucji
  - 1. Rzeczypospolita Polska może na podstawie umowy międzynarodowej ustalonej z innymi państwami zlecić organom organizacji międzynarodowej, korzystającym z części władzy państwowej w niektórych sprawach.
  - 2. Ustawa wyrażająca zgodę na ratyfikację umowy międzynarodowej o której mowawe ust. 1 oraz ustawa o umowie o której mowa w ust. 2 wymagają zgody wyrażonej przez ustawowy tryby podane wna przez Senat większością 2/3głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów.
  - 3. Ratyfikacja umowy o której mowa w ust. 1 może być uchwalone w referendumogólnokrajowym zgodnie z przepisem art. 125.
  - 4. Uchwały w sprawie wdzwu trybu wyrażenia zgody na ratyfikację postępnąchkim umowy o której mowa wykształcą głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.
  - NIE MAMY DO CZYNIENIA Z TRANSFEREM SUWERENNOŚCI, A Z TRANSFEREM KOMPETENCJI
  - ZAWIĄZ CHARAKTERU UNIWERSALNEGO
- SPRAWY PRZEKAZYWANIA KOMPETENCJI MAWANIEJSZYCH STANOWCYCH O DZIALANIU PAŃSTWA
- Brzmi: Trybunał Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2005 r. Sygn. akt K 18/04 49/5/A/2005.

3. ZASADA DEMOKRATYCZNEGO PAŃSTWA PRAWNEGO

- "prawo musi być przestrzegane przez wszystkich adresatów, a w szczególności przez organy państwowe"
- Art 7 Konstytucji
  - Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.
  - ZASADA PRAWOŻYTNOŚCI FORMALNEJ
- HISTORIA
  - KONSTYTUCJA 1952 ROK
  - WPROWADZONA NOWELĄ GRUDNIOWĄ W 1989 ROK
- BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANA Z ZASADĄ PRAWIDŁOWEJ LEGISLACJI
- POJĘCIE PAŃSTWO PRAWNE
  - Art 2 Konstytucji
    - Rzeczypospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.
    - BEZ TO NIEMAŻNA INTERPRETACYJNA DO WYKŁADNI PRZEPISÓW PRAWA
    - ZGODNA Z PRINCIPAMI KONSTYTUCYJNEGO
    - TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY
  - ZGODNA WŁADZY
  - ZWIERZCHNIOŚĆ KONSTYTUCJI
  - NIEKARALNOŚĆ RZĘDZOWSKA
  - ROZI UŚTAWY JAKO PRAWA POWSZECZNIE OBOWIĄZUJĄCEGO

4.ZASADA PODZIAŁU WŁADZY

- Art. 10 Konstytucji
  - 1. Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej.
  - 2. Władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały.
  - NIK
  - RPO
  - KRRiT
- ZASADA INCOMPATIBILITAS
- HISTORIA
  - ROZWÓJ TEORII PODMIOTOWEJ
    - John Locke
    - Montesquieu
    - 1.PRAWODAWSTWO POLEGAJĄCE NA WYDAWANIU OGÓLNE OBOWIĄZUJĄCYCH NORM PRAWNYCH
    - 2.WYKONAWCZE ZADANIE PAŃSTWA REALIZEJE ZNOWU PAŃSTWA W ODNIESIENIU DO KONKRETNYCH PRZYPADKÓW, Z WYJĄTKIEM SYTUACJI SPORNYCH
    - 3. SĄDOWNICTWO POLEGAJĄCE NA ROZSTRZYGANIU SPORÓW PRAWNYCH
  - PODACZENE TEORII PODMIOTOWEJ I PRZEDMIOTOWEJ
  - Teoria podmiotowa
    - PRAWODAWSTWO PARLAMENT WYKONAWSTWO RZĄD I PODLEGŁE MU ORGANY ADMINISTRACJI SĄDOWNICTWO SĄDY I POWIĄZANE SZCZEGÓŁNE, KONSTYTUCYJNE
- BRAK ABSOLUTYZMU, BRAK WŁADZY JEDNEGO PODMIOTU
- SYSTEM " HAMULCA I RÓWNOWAGI "
- ZASADA RÓWNOŚCI WŁADZ
- DOMNIEWANIE KOMPETENCYJNE
  - KOMPETENCJE, KTÓRE MOŻNAY OKREŚLIĆ BEZPOŚREDNIO PRZEZ ICH TREŚĆ MOŻNA NA PODSTAWIE DOMNIEMANIA ZAKŁADAĆ, ŻE ZOSTAŁY PRZYWORZĄDCIONAĆ DANEJ WŁADZY

5. ZASADA PRZYRODZONEJ I GODNOŚCI CZŁOWIEKA

- NIENARUSZALNOŚĆ, POSZANOWANIE I OCHRONA GODNOŚCI CZŁOWIEKA
- "PRZYRODZONA I NIEZBYWALNA GODNOŚĆ CZŁOWIEKA STANOWI ŹRÓDŁO WOLNOŚCI PRAW CZŁOWIEKA I OBYWATELA, JEST ONA NIENARUSZALNA A JEJ POSZANOWANIE I OCHRONA JEST OBOWIĄZKIEM WŁADZ"
- Art. 30 Konstytucji
  - Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka oraz obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych.
- Art. 31 Konstytucji
  - 1. Wolność człowieka podlega ochronie prawnej.2. Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Nie wolno wykorzystywać do czynienia tego, czego prawo nie nakazuje lub zabrania, wolności i praw innych osób.3. Ograniczenia korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być nałożone jedynie w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym społeczeństwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i porządku publicznego, albo wolności i praw innychosób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.
- Art. 32 Konstytucji
  - 1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.
  - 2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek powodu.

6. ZASADA SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

- Georg Wilhelm Friedrich Hegel
- SOLIDARNOŚĆ
  - 1980 ROK PRZEMIANY
- KONCEPCJA ALEXIS'A DE TOCQUEVILLE'A "SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO"
- Społeczeństwo pluralistyczne - strefy dialogu
- KAŻDY OBYWATEL FUNKCJONUJE JEDNOCZEŚNIE W KILKU UKŁADACH SPOŁECZNYCH
  - polityczny
  - pracowniczy
  - terytorialny
  - ...
- ZASADA PLURALIZUM POLITYCZNEGO
  - W PAŃSTWIE DEMOKRATYCZNYM MUSI ISTNIEĆ ZASADA PLURALIZMU POLITYCZNEGO
  - SWOBODA TWORZENIA PARTII POLITYCZNYCH
  - wyrokiem KARSYSTYCZNYCH orzekł Sąd Okręgowy w Warszawie
  - 1. Członkami partii politycznych mogą być obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, którzy ukończyli 18 lat.
  - ŻONA Z WOLNOŚCI POLITYCZNYCH OBYWATELI USTAWA z dnia 27 czerwca 1997 r. O PARTIACH POLITYCZNYCH
  - KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 2 kwietnia 1997 r.
  - Art. 11 Konstytucji
    - 1. Rzeczypospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania partii politycznych. Partie polityczne zmierzają na zasadach dobrowolności i równości obywateljoskich w celu wpływania metodami demokratycznymi na kształtowanie polityki państwa
    - 2. Finansowanie partii politycznych jest jawne.
  - ZAKAZ
    - Art. 13 Konstytucji
      - Zakazane jest istnienie partii politycznych i innych organizacji obywatelskich są wsecch przeciwstawiających się demokratycznym zasadom ustroju państwa, a w szczególności, które w swych programach lub działalności zakładają lub dopuszczaranowość zasoby, narodowościowej, rasowej lub religijnej, ograniczenia wolności osobistych, ograniczenia dostępu do władzy na podstawie innej zasady niż demokratyczna, naruszenie ustroju lub zakrzewienie.
- MEDIA
  - CENZURA
  - ZWIĄZKI WYZNANIOWE
  - Art. 28 Konstytucji
    - 1. Kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione.
    - 2. Kościoły i inne związki wyznaniowe mają prawo, w szczególności do swobodnego w sprawach kościelnych religijnych, kowalczyjgdzieżnych i filozoficznych, zapewniającewolność ich wyznawania w życiu publicznym.
    - 3. Stosunek między Rzecząpospolitą a kościołem i innymi związkami wyznaniowymi odbyć<<<